

Η επιτύμβια στήλη είναι ασφαλώς μια ελλαδική δημιουργία που εμφανίστηκε για πρώτη φορά στο τέλος της ΜΕ περιόδου. Η συνήθεια όμως να τοποθετούνται επιτύμβιες στήλες στους τάφους, άγνωστη στη μινωική Κρήτη, επικράτησε στην Ελλάδα από τη Μυκηναϊκή εποχή και συνεχίζεται ως σήμερα δια μέσου των ελληνικών, ρωμαϊκών και βυζαντινών χρόνων.

Οι στήλες των βασιλικών περιβόλων των Μυκηνών είναι αρκετά μεγάλες - φθάνουν σε μια περίπτωση 1,80 μ. ύψος - και το υλικό τους είναι ο αμμόλιθος, πιο σκληρός ή πιο μαλακός. Ήταν τοποθετημένες χωρίς ιδιαίτερο προσανατολισμό επάνω σε ορθογώνιες πλάκες που χρησίμευαν για βάση. Μια παλαιά στήλη μπορούσε να γίνει η βάση μιας καινούργιας.

Ορισμένες από τις στήλες των Ταφικών Κύκλων έχουν ανάγλυφη διακόσμηση, άλλες είναι εντελώς απλές, δεν είναι όμως γνωστό αν είχαν ζωγραφιστή διακόσμηση όπως έχει υποστηριχθεί. Ορισμένοι αρχαιολόγοι υποστήριξαν επίσης ότι οι απλές στήλες προορίζονταν για γυναικείες ταφές, ενώ οι ανάγλυφες για ανδρικές, αλλά και αυτό δεν είναι βεβαιωμένο. Οι ανάγλυφες στήλες ανήκουν σε δύο κατηγορίες: σ' εκείνες που διακοσμούνται μόνο με σπειροειδή και σχοινοειδή σχέδια και σ' εκείνες που κοσμούνται με παράσταση ανδρικής μορφής σε άρμα που επιτίθεται σε έναν εχθρό ο οποίος στέκεται εμπρός στο άρμα ή κείτεται στο έδαφος. Δεν φαίνεται να πρόκειται για πραγματικές σκηνές πολέμου ή κυνηγίου. Όπλα δεν υπάρχουν πάντα - αν και οι στήλες χρονολογούνται σε μια εποχή όπου η χρήση των όπλων είχε γενικευτεί - οι περισσότερες μορφές δεν φορούν κράνη, ούτε εικονίζεται βοηθός αναβάτη, απαραίτητος σε τέτοιου είδους

επιχειρήσεις.

Παρατηρούμε ότι στις στήλες των Ταφικών Κύκλων εμφανίζεται η καινούργια μυκηναϊκή κοινωνία που αγαπά τα κυνήγια, τον πόλεμο, τα άγρια ζώα, και χρησιμοποιεί ακριβά πολεμικά μέσα, όπως είναι το άρμα και το άλογο.

Η τεχνική με την οποία έχουν εκτελεσθεί οι διάφορες παραστάσεις είναι πολύ απλή: ο μαλακός αμμόλιθος έχει κοπεί με μαχαίρι γύρω από τις μορφές, σύμφωνα με το επιθυμητό σχέδιο. Ο απλός αυτός τρόπος δεν επιτρέπει την απόδοση λεπτομερειών, ούτε τη δημιουργία βάθους στην εικόνα, από την οποία λείπει εντελώς η τρίτη διάσταση. Τόσο από άποψη τεχνοτροπίας, όσο και τεχνικής, τα πρώιμα αυτά μυκηναϊκά έργα παρουσιάζουν μεγάλη διαφορά από τα ανάγλυφα των ιστορικών χρόνων στα οποία οι μορφές έχουν πλαστικό όγκο, είναι πραγματικά γλυπτές μορφές που δημιουργούνται από τον λίθο σύμφωνα με τους νόμους της προοπτικής αποκτώντας χωριστή υπόσταση.

Οι μορφές στις παραστάσεις των επιτύμβιων στηλών ορίζονται με ξεκάθαρα περιγράμματα, που τις διαχωρίζουν και τις απομονώνουν από το βάθος της εικόνας. Η εντύπωση που δημιουργείται από τις μορφές αυτές είναι αρκετά ζωντανή, αλλά το ανάγλυφο είναι πολύ χαμηλό και χωρίς πλαστικότητα. Οι τροχοί των αρμάτων σχεδιάζονται με διαβήτη. Τα ζώα εικονίζονται στη στάση του "ιπτάμενου καλπασμού", δηλαδή σαν να πηδούν με τα τέσσερα πόδια τεντωμένα και χωρίς καθόλου να αγγίζουν το έδαφος. Ο "ιπτάμενος καλπασμός" είναι μια χαρακτηριστική εικονογραφική σύμβαση στην τέχνη του Αιγαίου, με την οποία επιδιώκεται η απόδοση της κίνησης και της ταχύτητας, και απαντάται εδώ για πρώτη φορά στη Μυκηναϊκή εποχή. Τα κενά ανάμεσα στις μορφές γεμίζονται με σπείρες: η πλήρης κάλυψη των επιφανειών με διάφορα διακοσμητικά θέματα χαρακτηρίζεται ως *horror vacui* (φόβος του κενού), φαινόμενο συνηθισμένο στις διακοσμητικές τέχνες πρώιμων εποχών.

Οι ανάγλυφες στήλες των βασιλικών περιβόλων των Μυκηνών θεωρούνται τα πρώτα δείγματα μνημειακής γλυπτικής στον ελληνικό χώρο. Η τεχνοτροπία τους είναι αρκετά αδέξια και η όλη εντύπωση κάπως τραχιά. Ο τεχνίτης δείχνει πως είναι ασυνήθιστος στην κατεργασία μιας μεγάλης επιφάνειας.

Η μεγάλη αντίθετη ανάμεσα στην απλοϊκή εκτέλεση που εμφανίζουν οι στήλες και στην εκλεπτυσμένη τεχνική των εξαιρετων λίθινων αγγείων που προέρχονται από τους ίδιους τάφους εξηγείται από το γεγονός ότι τα αγγεία είναι έργα Μινωιτών ή Μυκηναίων που μαθήτευσαν σε Μινωίτες, ενώ οι στήλες είναι μια καινούργια δημιουργία καθαρά εγχώρια, με ελάχιστες μινωικές επιδράσεις.

Επιτύμβιες στήλες

Συντάχθηκε απο τον/την Administrator

Πέμπτη, 23 Οκτώβριος 2008 19:22 - Τελευταία Ενημέρωση Πέμπτη, 23 Οκτώβριος 2008 19:25
